

ขยะ ในประเทศไทย
พลังงานที่ไม่ควรมองข้าม

พลังงาน
 "รีไซเคิล" ไทยยั่งยืน

ห มดยุคที่จะมองว่า "ขยะเป็นสิ่งไร้ค่า" อีกต่อไป เพราะนอกจากจะนำกลับมาใช้ใหม่ได้แล้ว การที่ทั่วโลกตื่นตัวกับการดูแลสิ่งแวดล้อม ยังทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนำขยะมาเป็นพลังงานในรูปแบบต่างๆ อาทิ

[ต่อต้านขยะ]

เทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF) เทคโนโลยีการผลิตก๊าซเชื้อเพลิงจากขยะชุมชน (Municipal Solid Waste Gasification : MSW Gasification) เทคโนโลยีเตาเผาขยะ (Incineration) เทคโนโลยีก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบขยะ (Landfill Gas to Energy) และเทคโนโลยีการแปรรูปขยะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

"ขยะ" จึงเป็นเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนาเป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียน ตามแผนแม่บทการพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (2551-2565) ของกระทรวงพลังงานที่จะนำไฟฟ้าจากขยะเข้าระบบรวม 160 เมกะวัตต์ ภายในปี 2565

ข้อมูลของ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) พบว่า ประเทศไทยมีขยะชุมชนเกิดขึ้นในปริมาณ 41,000 ตันต่อวัน หรือ 15 ล้านตันต่อปี โดยปริมาณขยะที่เกิดขึ้นนั้น แบ่งเป็นขยะจากเทศบาลแต่ละแห่งทั่วประเทศรวมเมืองพัทยา ประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ 39 เปอร์เซ็นต์ และจากกรุงเทพมหานคร 21 เปอร์เซ็นต์ แต่ในปริมาณขยะดังกล่าว มีความสามารถในการกำจัดได้เพียง 16,000 ตันต่อวัน หรือประมาณ 5.9 ล้านตันต่อปี

อย่างไรก็ตาม การนำขยะมาแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า ไม่สามารถเดินหน้าได้อย่างรวดเร็ว เหมือนกับพลังงานหมุนเวียนอื่นๆ โดยปัจจุบันสามารถนำขยะมาผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าได้เพียง 6 เมกะวัตต์ เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ แม้ขยะจะมีจำนวนมากเพียงพอต่อการผลิต และมีเอกชนสนใจร่วมลงทุนมากกว่า 35 โครงการคิดเป็นกำลังการผลิต 554 เมกะวัตต์

อุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการนำขยะมาผลิตไฟฟ้า คือ ขยะไม่ได้ถูกคัดแยกจากต้นทาง อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นขยะเปียก ทำให้ยากต่อการนำมาผลิตไฟฟ้า

นอกจากนี้ อัตราส่วนเพิ่มราคาขายไฟฟ้า (Adder) ที่รัฐให้กับโรงไฟฟ้าขยะที่ใช้ระบบหมักหรือหลุมฝังกลบขยะ ในอัตรา 2.50 บาทต่อหน่วย และระบบพลังงานความร้อน (Thermal Process) ในอัตรา 3.50 บาทต่อหน่วย เป็นเวลา 7 ปีนั้น ยังไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

โดยผู้ประกอบการประเมินว่า หากเพิ่ม Adder เป็น 4.50 บาทต่อหน่วย จึงจะคุ้มต่อการผลิตไฟฟ้าจากขยะในปริมาณ 50 - 100 ตันต่อวัน โดยขณะนี้ผู้ประกอบการอยู่ระหว่างยื่นเสนอ Adder ในราคาที่เหมาะสมต่อรัฐบาล

นอกจากนี้ โครงการผลิตไฟฟ้าจากขยะ ที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ กำลังการผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไป ยังพบข้อจำกัดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 หรือ พ.ร.บ.ร่วมทุน 2535 ที่กำหนดให้โครงการที่มีมูลค่าลงทุน 1,000 ล้านบาทขึ้นไป จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ ซึ่งมีขั้นตอนเกี่ยวข้องกับมาก

โดยเฉพาะต้องผ่านการพิจารณาจากหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็น กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศท.)

นอกจากนี้ยังต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี กว่าจะสามารถสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ปี จึงไม่แน่ใจผู้ประกอบการให้เข้ามาลงทุน

ดังนั้นหากมีการแก้ไขอุปสรรคหลักในการพัฒนาโรงไฟฟ้าขยะดังกล่าวได้ เชื่อว่าจะช่วยจูงใจผู้ประกอบการสนใจลงทุนในธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานขยะมากขึ้น โดยจะมีกำลังการผลิตไม่ต่ำกว่า 400 เมกะวัตต์ จากจำนวนขยะประมาณ 15 ล้านตันต่อปี

ข้อมูลของ พพ. ยังพบว่าในปัจจุบัน มีการจัดการขยะด้วยการฝังกลบทั่วประเทศกว่า 200 หลุม กระจายอยู่ทั่วประเทศใน 122 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยมีหลุมฝังกลบที่ใช้งานอยู่ 90 หลุม ใน 56 อปท. และหลุมฝังกลบที่ปิดใช้งานแล้ว 123 หลุม ใน 66 อปท.

โดยกลุ่มหลุมฝังกลบขยะเก่าที่ปิดใช้งานแล้ว ขณะนี้ พพ.ได้เข้าไปประเมินและศึกษาแนวทางในการนำขยะเก่าขึ้นมาผลิตเป็นพลังงาน เบื้องต้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ได้แก่ การดูดก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบขึ้นมาเพื่อเป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้า หรือนำขยะเก่าขึ้นมา เพื่อคัดแยกขยะที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงาน อาทิ นำขยะพลาสติกไปเข้ากระบวนการแปรรูปผลิตเป็นน้ำมัน รวมถึงการอัดแห้งขยะ เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า เป็นต้น

วิธีการดังกล่าว แม้จะมีความยากเพราะต้องใช้เครื่องจักรในการขุด และต้องนำขยะเก่ามาคัดแยกใหม่ ต้องใช้เงินลงทุนสูง แต่ก็ถือเป็นวิธีการที่จะช่วยจัดการกับขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ซึ่งเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด ทั้งต่อดิน น้ำ อากาศ และสุขภาพของประชาชนที่อยู่โดยรอบ

ทั้งนี้ พพ.ยังพบว่า หลุมขยะเก่าที่มีศักยภาพผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าหรือน้ำมัน รวมทั้งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงมีอยู่กว่า 100 แห่ง เบื้องต้นพบว่า มี อปท.อย่างน้อย 10 แห่ง ที่มีศักยภาพผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะ เช่น เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี และเทศบาลขอนแก่น เป็นต้น

ทั้งนี้ หากทุกฝ่าย ช่วยกันจัดปัญหา และอุปสรรคในการนำขยะมาทำให้เกิดประโยชน์ "ขยะ" ที่ไร้ค่า และสร้างปัญหา ก็จะกลายเป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น

ที่สำคัญยังเป็นการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากขยะได้เป็นอย่างดี ❖